

بررسی اثرات سولفات آهن و روی بر کیفیت خیار سبز گلخانه‌ای

سید مهدی نبئی و ابوالقاسم حسن پور اصطهباناتی *

چکیده: خیار سبز از سبزیجات مهمی است که به علت اهمیت اقتصادی در مناطق جنوبی کشور، کشت این سبزی در فصول پائیز و زمستان در تونلهای پلاستیک رایج است. در این مناطق به علت قلیائی بودن خاک، جذب عناصر کم‌مصرف نظیر آهن، روی و منگنز در گیاه محدود است. از آنجائی که خیار سبز (خصوصاً ارقام گلخانه‌ای) سرعت رشد بالائی دارد، کمبود این عناصر در گیاه موجب کاهش رشد و عملکرد می‌شود. با توجه به این که عناصر کم‌مصرف از طریق محلولپاشی سریعتر از طریق ریشه جذب می‌شوند و کود کمتری مصرف می‌شود، در این پژوهش اثرات سولفات روی و یا سولفات آهن بر رشد گیاه و کیفیت محصول خیار سبز در منطقه جهرم بررسی شده‌است. در تونل پلاستیک، خیار سبز گلخانه‌ای رقم *Efdal* (هیبرید نسل اول و *Gynoiic*) کشت شد. در مرحله ۵-۴ برگی گیاهان با سولفات آهن و یا روی (۰/۰۳، ۰/۰۲، ۰/۰۱ و ۰ درصد) هر دو تا چهار هفته یکبار محلول‌پاشی شدند. از مرحله ۸ برگی هر ۶ روز یکبار و در طول سه ماه محصول برداشت شد. از یک هفته بعد از محلول‌پاشی با سولفات آهن و روی مقایسه بین گیاهان شاهد و محلولپاشی شده انجام شد. بین گیاهان محلول‌پاشی شده برای هر دو یا چهار هفته هیچگونه اختلافی چه در رشد گیاه و چه در عملکرد مشاهده نشد. گیاهان محلول‌پاشی شده نسبت به گیاهان شاهد از رشد بهتری برخوردار بودند و عملکرد بالاتری داشتند. علایم کمبود آهن در برگ گیاهان شاهد در ماههای اول رشد کاملاً مشهود بود، در این گیاهان سطح برگها کمتر از گیاهان محلولپاشی شده بود. مقایسه بین غلظتهای مختلف سولفات آهن و یا روی نشان می‌دهد که عکس‌العمل گیاه در مقابل نوع و غلظت عنصر کم‌مصرف متفاوت است. مطالعه اثر متقابل سولفات آهن و روی نشان می‌دهد که در غلظت ۰/۰۳ درصد سولفات روی همراه با ۰/۰۱ یا ۰/۰۲ درصد سولفات آهن بالاترین مقدار محصول (۵/۴۷ کیلوگرم در هر بوته) تولید می‌شود که نسبت به شاهد اختلاف معنی‌داری دارد. با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش می‌توان توصیه نمود که محلول‌پاشی بوته‌های خیار هر چهار هفته یکبار با غلظت ۰/۰۳ درصد سولفات روی به همراه ۰/۰۱ درصد سولفات آهن موجب افزایش رشد گیاه و عملکرد محصول می‌شود. محلول‌پاشی گیاه با عناصر کم‌مصرف باعث می‌شود که زمان برداشت محصول نسبت به شاهد تغییر یابد. بوته‌هایی که محلول‌پاشی شده‌اند محصولشان نسبت به بوته‌های محلول‌پاشی نشده زودتر بدست می‌آید، که این مورد برای تولید کنندگان از لحاظ اقتصادی دارای اهمیت است.

* - دانشجوی کارشناسی ارشد و پژوهنده مرکز تحقیقات کشاورزی فارس